

тактики та окремі розумові мікродії, спрямовані на подолання поточних складностей. Підкреслюється праобразна детермінація зародження та розвитку стратегії творчого сприймання. Праобразна сфера відноситься до генетико-підсвідомої сфери психіки. Ілюстацію-модель праобразу подано у вигляді дерева. Підкреслюється, що в основі розвитку стратегії лежить саме праобразний імпульс, запуск, що базується на настановах, розумовій та загальній готовності до виконання конкретної діяльності, до розв'язання конкретної нової задачі.

Ключові слова: творче сприймання, творчі стратегії, праобраз, праобраз, інформаційні течії.

V. O. Moliako

STRATEGEMIC AND FOREIMAGE VECTOR OF CREATIVE PERCEPTION OF THE WORLD UNDER CONDITIONS OF POLYMODAL INFORMATIONAL FLOWS' FUNCTIONING

The article represents strategemic and foreimage vector of creative perception of the world under conditions of polymodal informational flows' functioning. This problem becomes topical as a result of the so-called "informational blow-up" which can be observed nowadays. Aggressive informatization of our space and time existence and everyday life threatens to deform people's mental processes, to cause chronic stress, neuroses, mental abnormalities which quickly become widespread. Inexhaustible informational flows cross the lines of our consciousness, capture our subconsciousness destroying our neurons. Thus, in order to survive it is necessary to perceive realia and response to them, that is, to search for ways out using one's creative potential for finding solutions for each particular situation. One's nervous system and body function continuously getting a great number of signals, processing them and keeping relative balance of biochemistry, temperature, tonus and overall condition. So, depending on these factors, human creative perception brings certain strategies, tactics and separate mental microactions aimed at overcoming difficulties into effect. The author expresses solidarity with A. Maslow and emphasizes the need for changes in human attitude towards environment, the need for a new type of people able to live in the modern world. Against this background there is an urgent need for conceptually new education (creative in itself), training specialists capable of carrying out adequate activity under these new conditions. The article also deals with a sort of creative track of strategy development; it bases on a foreimage impulse, start based upon attitudes, mental and overall readiness for carrying out a certain activity, for solving new problems.

Keywords: creative perception, creative strategies, prototype, foreimage, informational flows.

Подано до редакції 08.09.2014

УДК: 159.9

О. І. Власова, А. С. Гуленко

СУБ'ЄКТИВНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДИТИНИ ЯК ОРІЄНТИР ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В ЗАКЛАДАХ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТИПУ

У статті висвітлено особливості діяльності рекреаційних закладів, особливості їх освітньо-дозвільної соціалізації. Описано аспекти життєдіяльності як джерела поновлення життєвої енергії. Охарактеризовано організацію психологічної служби в умовах рекреаційно-оздоровчого закладу. Теоретично обґрунтовано важливість дослідження конструкту психологічного благополуччя для розроблення методологічної моделі оцінки ефективності роботи рекреаційних закладів. Описано результати емпіричного дослідження психологічних особливостей формування цілісної особистості студентів в рамках реалізації проекту фундаментального наукового дослідження, яке здійснюється на факультеті психології КНУ імені Тараса Шевченка у 2014 році. Це – україномовна адаптація методик дослідження, компресія психодіагностичних матеріалів, факторний, кластерний та кореляційний аналіз.

Ключові слова: рекреаційні заклади, освітньо-дозвільна соціалізація, аспекти життєдіяльності, суб'єктивне благополуччя особистості, цілісність, цілісна особистість, смисложиттєві орієнтації, життєві екзистенції.

Рекреаційно-оздоровчі заклади утворюють особливий тип установ освітньої соціалізації, діяльність яких орієнтована передусім на забезпечення ефективної оздоровчої, виховної та дозвільної роботи з різними соціальними групами дітей та учнівської молоді. Науковий підхід до організації діяльності цих закладів потребує розробки відповідної методології, центральним моментом якої стає необхідність створення ефективності критеріально-нормативної бази оцінки продуктивності їх діяльності.

Особливість діяльності педагога рекреаційного закладу полягає в тому, що його активність, як правило, орієнтована на групу осіб (загін, група за інтересами), яка має свою групову динаміку, в межах якої і здійснює певний соціалізуючий вплив на учасника як з боку вихователя (вожатого), так і з боку інших членів групи. Валентність таких впливів може співпадати, а може виявитись і протилежно спрямованою, залежно від особливостей групового розвитку заgonу як тимчасового групового суб'єкта життєдіяльності рекреаційного закладу. За таких

умов в якості дійсного механізму формування особистості дитини в умовах організованого дозвілля виступає її *освітньо-дозвільна соціалізація*, що полягає в організації і стимуляції педагогом-вожатим процесів колективного освоєння дітьми, що відпочивають, соціального досвіду з позиції усвідомлення діючих норм і цінностей сучасного їм життя суспільства, громади регіону перебування, окремого закладу відпочинку, особливостей здійснення соціальних ролей та компетенцій, необхідних для їх підтримання. У ході міжособової та групової комунікації та взаємодії, такий досвід з необхідністю не тільки освоюється (інтеріоризується), а й відтворюється (екстеріоризується) учасниками і лише за таких умов перетворюється у їх власні компетенції, смисли та цінності.

З позиції психолого-педагогічного аналізу *освітньо-дозвільна соціалізація* у рекреаційному закладі – це процес педагогічної взаємодії вихователя (вожатого) і відпочиваючих учнів як членів тимчасового освітнього колективу, результатом якої виступає не лише їх рекреація (оздоровлення), а й особистісний розвиток дітей з позиції становлення їх соціальних ролей, соціально значимих норм і цінностей актуальних часу, які сукупно утворюють особистісно-регульований контур ефективного саморозвитку такої особи, забезпечуючи формування її життєвих компетенцій як майбутнього громадянина своєї держави, небайдужої людини з активною соціальною позицією. Саме таке розуміння, на нашу думку, доцільно визначити за провідну мету організації та здійснення психолого-педагогічної діяльності сучасного рекреаційного закладу.

З точки зору психології здоров'я та здорового способу життя, місія рекреаційних установ розглядається як забезпечення оптимальних умов для відновлення і збільшення життєвої енергії людини, яку вона використовує для розв'язання життєвих завдань трудової, сімейної, громадсько-політичної, освітньої діяльності. В якості джерел поновлення енергії розглядається 4 аспекти людської життєдіяльності: фізичний, емоційний, інтелектуальний та мотиваційний, які в сукупності утворюють інтегрований фундамент суб'єктивного благополуччя людини.

Організація психологічної служби в умовах рекреаційно-оздоровчого закладу дозволяє забезпечити розробку цілісної системи санологічно-соціалізуючої роботи з дітьми та молоддю, яка повинна будуватись із урахуванням всіх перерахованих аспектів регенерації життєвої енергії учнів, що відпочивають. З позиції розуміння сучасних реалій українського життя така психологічна служба створюється не лише з метою забезпечувати науково-психологічний супровід ефективної стабілізації показників їх здоров'я, а й покликана організовано через систему психологічної допомоги здійснювати професійний патронаж оптимізації особистісного становлення відпочиваючих – представників різних, в тому числі й малозабезпечених верств населення, які отримують можливість відпочинку за програмою державної соціальної допомоги. Саме тому надзвичайно важливою стає розробка в межах роботи служби таких психологічних інструментів діагностики та програм розвитку, які цілісно та адекватно

відображують стан дітей, а також сприяють особистісному розвитку відпочиваючих з урахуванням особливостей їх індивідуальної соціальної ситуації розвитку.

Аналіз сучасних напрацювань позитивної психології (М. Селігман, М. Чексентміхайє, 2000, Д. Леонтьєв, 2011) вказує на перспективність уважного дослідження потенціалу конструкту суб'єктивного благополуччя у розв'язанні такої непростой науково-методичної задачі. Вгагалі, поняття суб'єктивного благополуччя (Subjective Well-Being) розглядається у психології в контексті розробки проблематики психічного здоров'я, щастя, задоволеності життям (Life Satisfaction) та якості життя (Quality of Life).

Представники психології здоров'я трактують це поняття як благополуччя (well-being) в самому широкому сенсі [8; 9; 10]. Благополуччя – це багатофакторний конструкт, який представляє складний взаємозв'язок культурних, соціальних, психологічних, фізичних, економічних і духовних чинників. Таке явище – результат впливу генетичних основ людини, середовища та особливостей її індивідуального розвитку. Подібне розуміння благополуччя найбільш відповідає визначенню здоров'я, зафіксованому в преамбулі **Статуту Всесвітньої Організації Охорони здоров'я (1948)**: «Здоров'я є станом повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не лише відсутністю хвороб і фізичних дефектів» [4,1]. Володіння найвищим досяжним рівнем здоров'я є одним з основних прав всякої людини без розрізнення раси, релігії, політичних переконань, економічного або соціального стану. Таке трактування здоров'я як принцип є основним для щастя, гармонійних відносин між усіма народами і для їх безпеки [там же].

Описуючи критерії психічного здоров'я, дослідники головну роль відводять психічній рівновазі і пов'язаній із нею гармонійності організації психіки та її адаптивним можливостям, адекватності суб'єктивного сприйняття предметів, явищам і обставинам відображення, відповідності психічних реакцій людини інтенсивності зовнішніх подразників, впорядкованості і причинній обумовленості психічних явищ, критичній самооцінці і оцінці навколишніх обставин, здатності особистості до адекватної зміни поведінки відповідно до змін навколишнього оточення і його організації відповідно до прийнятих морально-етичних норм, почуттю прихильності і відповідальності по відношенню до близьких людей, здатності складати і здійснювати свій життєвий план. Зазначимо, що наведені критерії, за винятком двох останніх, часто являють собою традиційні для патопсихології критерії адекватності і критичності пацієнта, і, отже, не можуть розцінюватися як позитивні.

Найбільш часто у літературі відзначаються такі риси, як інтерес людини до навколишнього світу, її здатність до встановлення близьких контактів з оточуючими, альтруїзм, спрямованість на суспільно корисну справу, духовність, гармонійність, цілісність особистості, орієнтація на саморозвиток [5].

Завдяки багаторічним та плідним дослідженням Керол Ріфф (Ryff K., 1992, 1995, 1997), у роботах

науковців, присвячених вивченню оптимального благополуччя, центральною для цього напрямку стала проблема **суб'єктивного благополуччя особистості**. Спочатку проблематика дослідження включала пошук взаємозв'язків між переживаннями людиною щастя, задоволеності життям, її позитивною емоційністю, психологічним здоров'ям, стійкістю духу і т.д. Цікаво, що в одному з перших досліджень Н. М. Бредберна виявилось, що шкали негативного і позитивного афекту людини є не пов'язаними одна з одною, показуючи при цьому незалежні кореляції зі шкалою загального благополуччя досліджуваних. На цій підставі науково-психологічне розуміння щастя, яке визначається як баланс між позитивним і негативним афектом, набуло широкого поширення. Цікавими також є наступні дані опису сучасної щасливої людини, які були отримані дослідниками суб'єктивного благополуччя особистості. Це – молода, здорова, добре освічена людина, яка живе у шлюбі та має гарний прибуток, вона релігійна, будь-якої статі і рівня інтелекту екстравертована, оптимістична, безтурботна, з високою самооцінкою, бойовим духом, скромними прагненнями (Wilson J., 1967). Ідеальність такої моделі очевидна. Тому було запропоновано говорити не про реальний рівень благополуччя, а вживати термін «деклароване», або «визнане» людиною щастя (avowed happiness) [5, 95]. І надалі сконцентрувати увагу на тих чинниках, які його забезпечують людині.

Більшість робіт, присвячених психологічним питанням якості життя, містять опис тих сфер життєдіяльності, на які зазвичай спрямована увага дослідників. Цілісно цей конструкт передбачає фізичний, психологічний та соціальний виміри життя людини. Соматичний вимір якості життя включає в себе побічні ефекти підтримання здоров'я шляхом лікування або фізкультури, занять спортом. Психологічний вимір відображує ступінь благополуччя людини, зрозумілий в термінах дискомфорту і дистресу. А психосоціальний – концентрується на дослідженні соціальних стресорів, до яких відносяться як серйозні, драматичні (втрата роботи, розлучення, смерть близької людини), так і повсякденні стресові ситуації і події (вони описуються як «сутички» – hassles – дратівливі, фруструючі вимоги навколишнього середовища, які характеризують повсякденні взаємодії із ним). Погодимось, що в такій клінічній дослідницькій моделі якості життя суб'єктивне благополуччя як синонім щастя можна розуміти хіба що як відсутність в індивідуальному житті людини перерахованих чинників, що робить цей підхід досить дефіцитарним відносно цілісної наповненості предмету обговорення.

Найбільш системно проблему людського благополуччя з психологічної точки зору вирішує К.Ріфф (1995). На підставі інтеграції різних теорій, пов'язаних з психологічним благополуччям, вона пропонує узагальнену модель суб'єктивного благополуччя людини, яка включає шість складових: 1) позитивне ставлення людини до себе і свого минулого

життя (самоприйняття – Self-Acceptance); 2) наявність цілей і занять, що додають сенс життю (цілі в житті – Purpose in Life); 3) її здатність виконувати вимоги повсякденного життя (компетентність – Environmental Mastery); 4) почуття важливості безперервного розвитку і самореалізації (особистісне зростання – Personal Growth); 5) відносини з іншими, пронизані турботою і довірою (позитивні відносини з іншими – Positive Relations with Others); 6) здатність слідувати власним переконанням (автономність – Autonomy).

З метою емпіричної перевірки дієздатності розробленої теоретичної конструкції представлених складових суб'єктивного благополуччя дослідниця розробила психодіагностичний інструмент у вигляді опитувальника, різні варіації якого набули широкого використання у світовій науково-дослідній практиці. Зокрема, в доступній літературі наявні дані його адаптації для російськомовних користувачів [3;5].

Вбачається, що потенціал представленої теоретичної конструкції суб'єктивного благополуччя не обмежується лише проблематикою щастя дорослих людей. Ідея щасливого дитинства, отроцтва, юності як орієнтир організації та здійснення ефективної соціальної та педагогічної роботи є цілком комплементарною для фахівців неперервної освіти та працівників системи соціального захисту населення і, особливо, науковців психолого-педагогічного профілю. Із залученням такої теоретико-методологічної основи нами було проведено емпіричне дослідження психологічних особливостей формування цілісної особистості студентів (старший юнацький вік) в рамках реалізації проекту фундаментального наукового дослідження, яке здійснюється на факультеті психології КНУ імені Тараса Шевченка у 2014 році.

В межах теоретичної частини дослідження на основі аналізу напрацювань Київської школи філософської антропології, методології гуманістичної, екзистенційної та позитивної психології нами було визначено поняття «цілісність» та «цілісна особистість», розроблено екзистенційні критерії та показники цілісності, а також концептуальна модель чинників її формування.

В якості основних психодіагностичних інструментів, які увійшли до складу операційної моделі, в даному дослідженні використовується і опитувальник «Шкала психологічного благополуччя» К. Ріфф, а також тест СЖО (смысложиттєвих орієнтацій) Д. Леонтьєва, опитувальник часової перспективи Зімбардо, методика «Шкала екзистенції» А. Ленгле. Вибірку пілотажного дослідження склали 45 студентів I курсу магістратури факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка.

На початку емпіричної частини дослідження вирішувалось завдання україномовної адаптації обраних методик, для чого використовувались їх російські прототиби. Результати опитування україномовними опитувальниками були перевірені на рівень валідності та надійності шляхом проведення кореляційного аналізу цих результатів та результатів, отриманих за допомогою російськомовних прототипів. Нами було використано кри-

терій Стьюдента та отримано коефіцієнт $r = 0,86$, що дозволило констатувати валідність та надійність українських опитувальників.

Далі на основі кількісних показників було здійснено їх факторний та кластерний аналіз.

Використання факторного аналізу дозволило виділити чотири фактори формування цілісності, які описують 80% загальної дисперсії даних, а саме – фактор самореалізованості особистості (34%), опосередкованості теперішнього позитивним дитинством (15%), орієнтації на досягнення результату (20%) та направленості на майбутнє з орієнтацією на власні ресурси (11%). Кластерний аналіз показав наявність у вибірці трьох кластерів, представники яких були відповідно номіновані в залежності від співвідношення поданих вище факторів формування цілісності як песимістично налаштовані (кластер 1, 10% вибірки), гармонійні (кластер 2, 53% вибірки), оптимістично налаштовані (кластер 3, 37% вибірки).

Якісний аналіз отриманих результатів дозволяє говорити про провідну роль показників суб'єктивного благополуччя у визначенні рівня інтегрованості людської психіки, а високі результати досліджуваних за цим параметром вважати показником високого рівня розвитку цілісності їх особистості. Окрім того, цілісна особистість характеризується певним рівнем розвитку смис-

ложиттєвих конструктів та екзистенцій. І нарешті, отримані показники можуть варіюватися в залежності від вікових показників розвитку досліджуваних. Вважаємо, що такі висновки мають цікаві перспективи в питанні розробки методології оцінки ефективності роботи освітніх установ, системи соціального захисту населення, рекреаційних закладів, діяльності шкільних психологів, соціальних педагогів та вихователів.

З метою подальшого здійснення широкомасштабного дослідження задіяний в роботі методичний інструментарій (методика «Шкала суб'єктивного благополуччя», опитувальник «Смисложиттєві орієнтації», опитувальник «Рівень розвитку екзистенцій») було переосмислено з позиції його придатності для скрінінгової психодіагностичних матеріалів трьох методик в один опитувальник. Ці опитувальники були стандартизовані та перевірені на рівень валідності та репрезентативності шляхом повторного опитування студентів I курсу магістратури факультету психології та порівняння отриманих результатів за допомогою критерію Стьюдента. Отриманий коефіцієнт $r = 0,76$ дозволяє констатувати валідність та репрезентативність розробленого інструментарію, який є відкритим для використання іншими дослідниками на їхніх експериментальних майданчиках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Власова О. І. Рекреаційна психологія дитинства у світлі актуальних задач первинної соціалізації людини / О. І. Власова // Науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України «Наука і освіта». – 2012. – № 3. – С.4-7.
2. Гуревич П. С. Проблема целостности человека / П. С. Гуревич. – М.: ИФ РАН, 2004. – С. 105-178.
3. Личностный потенциал: структура и диагностика / Под ред. Д. А. Леонтьева – М.: Смысл, 2011 – 680 с.
4. Статут (Конституція) Всесвітньої організації охорони здоров'я ВООЗ; Статут, Міжнародний документ від 22.07.1946 // Всесвітня організація охорони здоров'я. Основні документи, сорок перше видання. – Женева, 1998 р.
5. Шеленкова Т. Д., Фесенко П. П. Психологическое благополучие личности / Т. Д. Шеленкова, П. П. Фесенко // Журнал психологическая диагностика. – М., 2005. – №3. – С. 95-121.
6. Шинкарук В. І. Вибрані твори: У 3 т., 4 кн / В. І. Шинкарук. – К.: Український центр духовної культури,

2003–2005. – Т. 1. – 392 с.; Т. 2. – 528 с.; Т. 3, Ч. 1. – 404 с.; Т. 3, Ч. 2. – С. 120-345.

7. Andrews F. M. Stability and change in levels and structure of subjective well-being / F. M. Andrews // Social Indicators Research. – 1991, 25, P. 1-30
8. Pavot W., & Deiner E. Review of the satisfaction with life scale / W. Pavot, & E. Deiner // Personality Assessment. – 1993, 5, P. 164-172.
9. Ryff C. D., & Keyes, C. L. M. The structure of psychological well-being revisited / C. D. Ryff, & C. L. Keyes // Journal of Personality and Social Psychology. – 1995, 69, P. 719-727.
10. Ryff C. D., & Singer, B. Human health: new directions for the next millennium / C. D. Ryff, & B. Singer // Psychological Inquiry. – 1998, 9, P. 69-85.
11. Seligman, M.E.P., & Csikszentmihalyi, M. Positive psychology: an introduction / M.E.P. Seligman, & M. Csikszentmihalyi // American Psychologist. – 2000, 55, P. 5-14.

REFERENCES

1. Vlasova, O. I. (2012). *Rekreasiina psyhholohiia dytynstva u svitli aktualnykh zadach pervynnoi sotsializatsii liudyny* [Recreational childhood psychology in the light of actual problems of primary socialization]. *Naukovo-praktychnyi zhurnal Pivdennoho naukovoho tsentru APN Ukrainy «Наука і освіта» – Scientific-practical journal of the Southern Scientific Center of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine "Science and Education"*, 3, 4-7 [in Ukrainian].

2. Gurevich, P. S. (2004). *Problema tselostnosti cheloveka* [The problem of human integrity]. Moscow: IF RAN [in Russian].
3. Leontyev, D. A. (Eds.). (2011). *Lichnostnyy potentsial: struktura i diagnostika* [Personal potential: structure and diagnostics]. Moscow: Smysl [in Russian].
4. Statut (Konstytutsiia) Vsesvitnoi orhanizatsii okhorony zdorovia VOOZ; Statut, Mizhnarodnyi dokument vid 22.07.1946 [Charter (Constitution) of the World Health

Organization WHO; Charter, the International Instrument on 07/22/1946]. (1998). *Vsesvitnia orhanizatsiia okhorony zdorovia. Osnovni dokumenty, sorok pershe vydannia – World Health Organization. Basic documents, the forty-first edition*. Geneva [in Ukrainian].

5. Shelenkova, T. D., & Fesenko, P. P. (2005). Psikhologicheskoye blagopoluchiye lichnosti [Person's psychological well-being]. *Zhurnal psikhologicheskaya diagnostika – Journal of Psychological Diagnosis*, 3, 95-121. Moscow [in Russian].

6. Shynkaruk, V. I. (2003-2005). *Vybrani tvory: U 3 t., 4 kn. [Selected Works: 3 Volumes, 4 Books]*. Kyiv: Ukrainskiy tsentr dukhovnoi kultury [in Ukrainian].

7. Andrews, F. M. (1991). Stability and change in levels and structure of subjective well-being. *Social Indicators Research*, 25, 1-30 [in English].

8. Pavot W., & Deiner E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Personality Assessment*, 5, 164-172 [in English].

9. Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 719-727 [in English].

10. Ryff, C. D., & Singer, B. (1998). Human health: new directions for the next millennium. *Psychological Inquiry*, 9, 69-85 [in English].

11. Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: an introduction. *American Psychologist*, 55, 5-14.

О. В. Власова, А. С. Гуленко

СУБЪЕКТИВНОЕ БЛАГОПОЛУЧИЕ РЕБЕНКА КАК ОРИЕНТИР ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ В УЧРЕЖДЕНИЯХ РЕКРЕАЦИОННОГО ТИПА

Данная статья посвящена вопросу субъективного благополучия как ориентира психологического сопровождения в учреждениях рекреационного типа. В статье освещены особенности деятельности данных учреждений, особенности их образовательно-развлекательной социализации. Описаны аспекты жизнедеятельности как источник обновления жизненной энергии. Охарактеризована организация психологической службы в условиях рекреационно-оздоровительного заведения. Теоретически обоснована важность исследования конструкта психологического благополучия для разработки методологической модели оценки эффективности работы рекреационных учреждений. Описаны результаты эмпирического исследования психологических особенностей формирования целостной личности студентов в рамках реализации проекта фундаментального научного исследования.

Ключевые слова: рекреационные заведения, образовательно-развлекательная социализация, аспекты жизнедеятельности, субъективное благополучие личности, целостность, целостная личность, смысложизненные ориентации, жизненные экзистенции.

О. I. Vlasova, A. S. Hulenko

CHILD'S SUBJECTIVE WELL-BEING AS A BENCHMARK OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT IN THE RECREATIONAL ESTABLISHMENTS

This article focuses on the issue of the subjective well-being as a benchmark of psychological support in the establishments of recreational type. The article highlights the specific features of the activities in these recreational institutions, especially their educational and entertainment socialization. It also describes different aspects of life as the update and contemporary source of children's vital energy. The organization of psychological services in the recreational and healthcare establishments is characterized detailed. The importance of studying the construct and contents of psychological well-being for the development of a methodological model evaluating the performance of recreational establishments is theoretically proved. The results of the empirical study of psychological peculiarities of formation of the whole personality of a student were being obtained within the project of the fundamental research, which was conducted at the Faculty of Psychology of Taras Shevchenko National University of Kyiv in 2014. The concepts of "integrity" and "integrated personality" are disclosed. The existential integrity criteria and indicators, as well as a conceptual model of factors of its formation are represented in the article. In order to undertake a study an adaptation of questionnaires for Ukrainian language, an assessment of their validity and reliability, a factor and cluster analysis were made. The research identifies four factors of the integrity of a person. The qualitative analysis of the results led to the conclusion about the leading role of subjective well-being indicators in determining the level of integration of the human psyche. Some methodological tools were reinterpreted to position their suitability for screening psychodiagnostic that was provided by the compression of materials from three psychodiagnostic questionnaires into one questionnaire. The validity and representativity of the questionnaire were evaluated. This makes the instrument open for use by other researchers. The figures given in the article may vary depending on the age of the studied people. We believe that these findings are interesting perspectives on the issue of developing a methodology for evaluating the effectiveness of educational institutions, social well-being system, recreational establishments, psychologist schools, social workers and educators.

Keywords: recreational establishments, educational and entertainment socialization aspects of life, subjective well-being of a person, integrity, integrated personality, the meaning of life orientation, life existence.

Подано до редакції 08.09.2014